

Datum 2019-11-20
Diarienummer 0936/19

Till Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se
Försvarsdepartementet
dnr: Fö2019/00661/RS

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Försvarsdepartementet – Förbättrat skydd för Totalförsvaret (SOU 2019:34)

Övergripande synpunkter

Göteborgs Stad har inga synpunkter vad avser utredningens syfte och mål att förbättra statens möjligheter att förbättra förutsättningarna för totalförsvaret. För att underlätta för alla berörda aktörer att förstå sin roll och ta sitt totalförsvarsansvar anser staden att det är angeläget att staten tydliggör ambitionsnivån, organisationen och inriktningen för samt finansieringen av totalförsvarets civila del. I övrigt bedömer staden att de föreslagna förändringarna kommer att få större ekonomiska konsekvenser för kommuner och landsting än vad utredningen vill göra gällande, men att det i nuläget inte går att avgöra i vilken omfattning.

Om förslaget om ett statligt kontrollsystem avseende kommunala överlåtelse- och upplåtelse- av utpekad egendom som är av väsentligt intresse för totalförsvaret

Göteborgs Stad anser att utredningen på ett väl avvägt sätt har balanserat mellan att uppnå syftet, det vill säga att väsentliga totalförsvarsintressen ska få bättre skydd, och att låta kommunerna bibehålla sin självstyrelse men att oklarheter för staden kvarstår vilka behöver klarläggas.

Göteborgs Stad bedömer att frågan om ansvar för såväl etablering och finansiering som för drift och underhåll av samhällsviktiga anläggningar som är av väsentlig betydelse för totalförsvaret i händelse av ett upplåtelse- eller överlåtelseförbud, inte har belysts i tillräcklig grad i utredningen. Staden anser att ett upplåtelse- eller överlåtelseförbud av fastighet för vilken finansieringen och användningen inte är klarlagd, skulle innebära en ekonomisk belastning för staden. Staden ser inte heller någon möjlighet för

kommuner att beakta krav om att bevara anläggningar som saknar ansvarig huvudman. Varje anläggning som skall bevaras måste också ha en tydlig beskrivning av dess funktion, verksamhet och värden så att ärendet går att hantera i en beslutprocess.

Göteborgs Stad anser dessutom att förslagets utformning riskerar att leda till ett godtyckligt förfarande i frågor som berör områden eller objekt som är av intresse för totalförsvaret, men som inte särskilt pekas ut som riksintresse av MSB. Förfarandet riskerar med detta också att dra ut på tiden vilket blir särskilt problematiskt vid försäljning till privata intressenter. Detta förfarande behöver därför förtydligas.

Om förslaget om införande av en generell uttrycklig skyldighet i lag för kommuner och landsting att beakta totalförsvarets krav i sin verksamhet

Göteborgs Stad kan konstatera att den föreslagna formuleringen om att kommuner ska beakta totalförsvarets krav i sin verksamhet är alltför generell för att ge kommunerna någon vägledning om hur totalförsvarets intressen ska beaktas. Staden bedömer att frågor om exempelvis vilka förväntningar som rimligen kan ligga på kommunerna kvarstår. För att totalförsvarets krav ska kunna beaktas på ett tillfredsställande sätt och i den utsträckning som kan anses vara rimligt, bedömer staden att det är nödvändigt att innebörden av formuleringen förtydligas.

Göteborgs Stad bedömer generellt när det gäller förslag till författningsändringar för att tydliggöra kommunens ansvar att beakta totalförsvarets intressen att ett införande i kommunallagen sannolikt medför större genomslagskraft då den lagstiftningen är välbekant för kommunerna och också indikerar att det inte krävs någon extraordinär händelse för att aktualiseras.

Om förslaget att staten genom länsstyrelsen ges en utökad möjlighet att tillvarata totalförsvarets intressen i den fysiska planeringsprocessen

Göteborgs Stad anser att det inte finns tillräckliga skäl att skapa ytterligare en överprövningsgrund för kommunala planer än de som finns idag. Att staten genom MSB inte har pekat ut riksintressen för totalförsvaret utgör, enligt kontorets mening, inte en tillräcklig grund för förslaget. Kommunala planer förhåller sig alltid till riksintressen och väger dessa mot andra allmänna och enskilda intressen.

Mot bakgrund av den presenterade problembeskrivningen förefaller det som en mer lämplig åtgärd att MSB påskyndar arbetet med att identifiera de riksintressen som är föremål för utredningen till att även omfatta avsedda

geografiska områden och fastigheter. Göteborgs Stad vill uppmärksamma risken för att det annars kan bli svåröverskådligt vid den tidpunkt som MSB har identifierat områden som riksintresse, eftersom länsstyrelsens befogenheter enligt förslaget inte endast begränsas till områden som pekats ut som riksintresse. Att som utredningen föreslår, tillföra en ny överprövningsgrund som är otydligt definierad riskerar att resultera i svårhanterliga tolkningsfrågor och diskussioner mellan kommuner och länsstyrelse. Göteborgs Stad är, precis som kommuner i allmänhet, beroende av långsiktiga och förutsägbara planeringsförutsättningar i stadsutvecklingen. Det innebär redan idag stora utmaningar och Göteborgs Stad anser att åtgärder som riskerar att förlänga eller fördröja tiden eller i övrigt begränsa möjligheterna för en effektiv stadsutvecklingsprocess bör införas enbart i synnerligen angelägna fall.

Övrigt

Göteborgs Stad anser i övrigt att lägen för yttre barriärer mot översvämningar från havet är av riksintresse för totalförsvaret vilket bör beaktas när Försvarmaktens och MSB vidare identifierar områden av riksintressen för totalförsvarets anläggningar.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Ordföranden Axel Josefson (M) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan enligt stadsledningskontorets förslag samt avslag på tilläggsyrkande från MP och V den 15 november 2019 (bilaga A).

Karin Pleijel (MP) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan enligt stadsledningskontorets förslag med tillägg enligt yrkande från MP och V den 15 november 2019 (bilaga A).

Kommunstyrelsen beslutade utan omröstning att bifalla Axel Josefsons yrkande.

Göteborg den 20 november 2019
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld

Tilläggsyrkande angående yttrande över remiss från Försvarsdepartementet – Förbättrat skydd för Totalförsvaret (SOU 2019:34)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Lägga till följande text sist i det inledande stycket "Övergripande synpunkter" i remissvaret (bilaga 5):
"Göteborg Stad har tidigare påtalat problemen med skjutövningar i södra skärgården. Den samhällsnytta som övningarna kan ha måste balanseras mot de olägenheter som följer med verksamheten, såsom buller, spridning av giftiga ämnen, tillträdesbegränsningar mm. I första hand bör skjutningarna upphöra och i andra hand begränsas. Göteborgs Stad vill också betona det kommunala självstyret och ser det som problematiskt att försvarsmakten ges ytterligare befogenheter i den fysiska planeringen."

Yrkandet

Göteborg Stad har tidigare påtalat problemen med skjutövningar i södra skärgården. Vi rödgrönrosa ser att den samhällsnytta som övningarna kan ha, noga måste balanseras mot de olägenheter som följer med verksamheten, såsom buller, spridning av giftiga ämnen, tillträdesbegränsningar mm. Vi vill därför påpeka att vi i första hand anser att skjutningarna ska upphöra och i andra hand begränsas.

Vi vill också trycka på vikten av det kommunala självstyret och att vi ser det som problematiskt att försvarsmakten ges ytterligare befogenheter i den fysiska planeringen.